



➔ **Redatelj Oliver Frlić i glumci govore o skorašnjoj premijeri na Dubrovačkim**

Dantonova smrt



Publika sjedi ispod scene i samo im glave vire iznad pozornica na koju je postavljena prava giljotina

GRGO JELAVIĆ/PIXSELL



Glumačku ekipu predvodi Sretne Mokrović, a tu su: Mladen Pleština, Nikša Butijer, Filip Juričić, Ivana Rožić i Dražen Šivak



Glumci hodaju oko glava ljudi u publici i giljotine koja radi



Denis Derk
 denis.derk@vecernji.net

Kazališni redatelj Oliver Frlić priredio je novo iznenađenje publici koja će pohrliti na posljednju premijeru Dubrovačkih ljetnih igara, "Dantonovu smrt" Georga Büchnera. Umjesto u gledalištu, sjedit će na neki način ugrađeni u samu pozornicu koja je smještena na impresivnoj Tvrđavi sv. Ivana iznad Porporele. Iz drvene pozornice virit će im samo glave, a odatle će gledati u giljotinu. I to giljotinu koja funkcionira, što mi je uspješno demonstrirao sam redatelj. Biti će doista zanimljivo fotografirati političare, pa bili to oni iz pozicije ili opozicije, a koji namjeravaju doći na ovu predstavu... Zbog ograničenog prostora, na predstavu može samo 108 ljudi, pa će se svake večeri održati čak dvije predstave, a kod kupnje ulaznica sve čeka upozorenje da je zabranjena za one koji pate od klaustrofobije i one mlađe od 16 godina. Sve detalje provokativne inscenacije redatelj ljubomorno čuva do premijere. Ipak, kako je došao na ideju o specifičnom uključanju publike u predstavu?

– Ne znam pamтите li predstavu Dragana Živadinova "Marija Nablocka". Scenografsko rješenje inspirirano je tom predstavom. Meni se čini zanimljivo da publici pokušamo pokazati što to zaista znači kada se ide na giljotinu – kaže redatelj, a na pitanje o mogućim reakcijama publike objašnjava:

Mogućnost revolucije

– Ljudi koji su unutar konvencija građanskog teatra i te vrste očekivanja mogli bi imati problem, ali meni je bitan sadržaj koji hoću "iskomunicirati" ovim komadom pa tražim pravu formu za to. Ovaj komad postavlja na sadržajnoj razini pitanje revolucije, mogućnosti revolucije i onoga u što se svaka revolucija pretvara kada počne jesti vlastitu djecu. No otvara i puno pitanja na metateatarskoj razini. Taj je komad nova vrsta dramaturgije. Pokušavam publiku susresti sa svime s čime sam se i ja susretao čitajući i rađeci na ovom komadu već



Ijetnim igrama

drugi put.

Frlić kaže da je intervenirao u tekst jer ga je želio prilagoditi iskustvu današnjeg gledatelja koji ne poznaje dobro te povijesne događaje.

- Danas smo došli do perioda kada se čini da revolucija više nije moguća. Koliko se god govori o krizi, ona ne uspijeva izvesti kritičnu masu naroda na ulicu. Meni je veliko pitanje sadržano i u Saint-Justovu monologu u kojem on otprilike kaže da mi nemamo nikakvog moralnog zgražanja kada se događaju poplave i potresi koji uzimaju puno veći broj života nego što ih uzimaju ratovi ili revolucije. Ta etička matrica u kojoj živimo prevenira mogućnost promjene. Ona proklamira ljudski život kao najveću vrednotu, a pitanje jest je li ljudski život u bilo kakvim uvjetima vrijedan življenja. Tu je i pitanje kako napraviti bilo kakvu vrstu promjene u društvenim hijerarhijama. Hrvatska je tu najbolji primjer. Dogodilo se osamostaljenje države, pod egidom nacionalnog osamostaljenja sve je popljačkano, dogodila se duhovna i materijalna devastacija. Vrlo su jasni akteri svega toga, međutim, mi imamo sudske procese koji postaju vrsta farse. Nikakvo

zadovoljavanje pravde tu ne postoji. Danas je postalo jako nepopularno razgovarati o društvenoj jednakosti - kaže Frlić.

No, ako u gledalište stane 108 ljudi, vidjet će je 1080 ljudi. Je li to dovoljno za promjene?

- Kazalište ne mijenja svijet. Ono najbolje može upozoriti na ono što je loše u svijetu u kojem živimo i dati smjernice. Puno jači mediji poput televizije i interneta ne mogu promijeniti ništa, a kako bi to učinilo kazalište, koje polako odumire. Ja si postavljam pitanje s koliko ljudi komuniciram, no ako bismo tako razmišljali, ne bi trebalo ni pisati jer malo tko i čita. Tu je bitna kvaliteta komunikacije.

A kada su Frlića pozvali na Igre, ponudili su mu da radi "Areteja".

- Ideja je bila da, kao što je kolega Božić radio "Skupa", da ja tako radim "Areteja".



Dogodila nam se duhovna i materijalna devastacija. Jasni su akteri svega toga, ali sudske procesi su farsa



OLIVER FRLIĆ
redatelj

IGRE

Za mene je kazalište odgovornost

■ Prvi put sam na Igrama. Najbliže što sam se približio Dubrovniku bilo je kada sam gostovao u Lazaretima. Svi festivali funkcioniraju po sličnom principu, pokušavaju biti vrsta kulturno-turističkog proizvoda. No, za mene kazalište nosi posve drugu vrstu odgovornosti. Ne polazim od očekivanja publike. Za mene je kazalište sekundarno zabava, a primarno se pokušava nešto drugo zapitati.

Postoji Parov "Aretej", no meni se čini da je ta predstava u dramaturgiji prostora toliko dobra da ju je bolje ne dirati. I tu je došla "Dantonova smrt". Da je francuska buržoaska revolucija drugačije završila i da nije došao Napoleon, i povijest bi ovog prostora bila bitno drugačija. Ulaskom francuskih trupa u ovaj grad ukida se njegov suverenitet i počinje drugi period. Na početku sam čak imao ideju da spojim "Dantonovu smrt" i Vojnovića, ali sam odustao - kaže redatelj Frlić.

Diverzantski komad

A u ulozi Robespierrea na Tvrdavi sv. Ivana publika će gledati Milana Pleštinu, koji je već više puta glumio na Igrama.

- Mislim da duh komada zahtijeva ovakvo scenografsko rješenje. Riječ je o komadu koji u sebi ima anarhični humanizam, ima nešto razorno, napuknuto. Najmanje je to pregledna i logična građanska drama. Oliver je to dobro razumio jer je ovo "diverzantski" komad, veliki upitnik. Büchner postavlja mnoštvo strahovitih pitanja i strahovite stvari otvara, a ne želi ništa definirati i ne želi se praviti značajan - kaže Pleština,

koji je u Dubrovniku radio s Kunčevićem, Dorom Ruždjak, Magellijem... I što misli o Igrama?

- Igre su uvijek bile važne i potrebne, a pogotovo sada kada se čini da se stvari ubrzano rastaču - misli Pleština.

Dantona igra Sreten Mokrović, koji je na Igrama od studentskih dana pa je prošao gotovo sve dubrovačke prostore. Na Sv. Ivanu je gledao sjajnog "Kralja Edipa" s Ljubom Tadićem kao Edipom. No, misli li Mokrović da će publika biti u podređenom položaju na premijeri?

- Ne bih govorio u kakvom je položaju publika ovdje. To je scenografski zanimljivo rješenje. Fascinantno je da se i ovakva scenografija koja je neuobičajena jako lijepo uklopila u ovaj prostor. "Dantonova smrt", tema komada, ali i ideja s kojom Frlić radi taj tekst pozivnica je publici - veli Mokrović.